

GUVERNUL REPUBLICII MOLDOVA

HOTĂRÂRE nr. _____
din _____ 2023

**privind aprobarea proiectului de Lege
cu privire la Curtea Supremă de Justiție**

Guvernul HOTĂRĂȘTE:

Se aprobă și se prezintă Parlamentului spre examinare proiectul de Lege cu privire la Curtea Supremă de Justiție.

PRIM-MINISTRU

Contrasemnează:

Ministrul justiției

LEGE **cu privire la Curtea Supremă de Justiție**

Parlamentul adoptă prezenta lege organică.

Capitolul I **DISPOZIȚII GENERALE**

Articolul 1. Obiectul legii

(1) Prezenta lege reglementează rolul și atribuțiile Curții Supreme de Justiție, modul de selectare și numire a judecătorilor.

(2) Activitatea Curții Supreme de Justiție este reglementată de Constituția Republicii Moldova, de prezenta lege și de alte acte normative, în măsura în care acestea nu contravin prezentei legi.

Articolul 2. Rolul Curții Supreme de Justiție

(1) Curtea Supremă de Justiție este instanța judecătorească supremă din Republica Moldova.

(2) Rolul Curții Supreme de Justiție este asigurarea interpretării și aplicării uniforme a legislației în sistemul de justiție.

Capitolul II **COMPETENȚA CURȚII SUPREME DE JUSTIȚIE**

Articolul 3. Atribuțiile Curții Supreme de Justiție

Curtea Supremă de Justiție are următoarele atribuții:

- a) examinează, în calitate de primă instanță, categoriile de cauze stabilite de lege;
- b) examinează, în calitate de instanță de recurs, cauzele de importanță socială și juridică, precum și cele care relevă încălcări deosebit de grave ale legii și ale drepturilor omului;
- c) examinează cererile de revizuire în cazurile stabilite de lege;
- d) ridică excepții de neconstituționalitate a actelor normative care urmează a fi aplicate la soluționarea unei cauze concrete;
- e) soluționează alte tipuri de cereri și probleme juridice prevăzute de lege.

Articolul 4. Unificarea practicii judiciare

(1) În scopul asigurării interpretării și aplicării uniforme a legislației, Curtea Supremă de Justiție:

- a) elaborează ghiduri cu privire la aplicarea legislației procesuale, la individualizarea pedepselor penale și a sancțiunilor contravenționale;
 - b) emite, la solicitarea instanțelor judecătorești, avize consultative cu privire la aplicarea legislației;
 - c) decide asupra demersului în interesul legii;
 - d) are periodic întâlniri cu judecătorii, procurorii și avocații;
 - e) întreprinde alte măsuri necesare pentru uniformizarea procesului de aplicare a legislației, prevăzute în Regulamentul Curții Supreme de Justiție.
- (2) Actele emise în temeiul alin. (1) lit. a)-c) au caracter de recomandare și se publică pe pagina web oficială a Curții Supreme de Justiție.

Articolul 5. Demersul în interesul legii

(1) Președintele Curții Supreme de Justiție sau 3 judecători ai acesteia, președinții curților de apel, Procurorul General, Președintele Uniunii Avocaților, Avocatul Poporului pot cere Curții Supreme de Justiție să se pronunțe asupra problemelor de drept care prin hotărâri irevocabile au fost soluționate diferit de către instanțele judecătorești.

(2) În conținutul demersului în interesul legii se menționează hotărârile judecătorești irevocabile din care rezultă că problema de drept a fost soluționată diferit.

(3) Admisibilitatea demersului în interesul legii se examinează de un complet de 5 judecători ai Curții Supreme de Justiție. Demersul în interesul legii este declarat admisibil dacă soluțiile diferite reprezintă o discrepanță majoră în interpretarea sau aplicarea legislației.

(4) Demersul în interesul legii declarat admisibil se examinează în ședință publică de un complet de 11 judecători ai Curții Supreme de Justiție, alții decât cei care au depus demersul în interesul legii. La ședință sunt invitați pentru prezentarea opiniei autorul demersului în interesul legii și alți subiecți interesați sau vizați direct de problema de drept examinată. La necesitate, problema expusă în demersul în interesul legii se examinează la Consiliul Științific Consultativ.

(5) Completul de 11 judecători ai Curții Supreme de Justiție emite o hotărâre motivată în care explică modul de interpretare sau aplicare a legii în viitor. Hotărârea este semnată de președintele completului.

(6) Hotărârea cu privire la examinarea demersului în interesul legii se publică pe pagina web oficială a Curții Supreme de Justiție și nu are efect asupra cauzelor soluționate irevocabil.

Capitolul II JUDECĂTORII ȘI ORGANIZAREA CURȚII SUPREME DE JUSTIȚIE

Articolul 6. Componenta și organizarea Curții Supreme de Justiție

(1) Curtea Supremă de Justiție are 20 de judecători.

(2) Curtea Supreme de Justiție este condusă de Președinte, care este asistat de

un vicepreședinte.

(3) Modul de organizare a Curții Supreme de Justiție este stabilit de prezenta lege și de Regulamentul Curții Supreme de Justiție.

(4) În cadrul Curții Supreme de Justiție activează Consiliul Științific Consultativ. Modul de organizare și funcționare a Consiliului Științific Consultativ este stabilit în Regulamentul Curții Supreme de Justiție.

Articolul 7. Judecătorii Curții Supreme de Justiție

(1) Judecătorii Curții Supreme de Justiție sunt numiți:

a) 11 din rândul judecătorilor;
b) 9 din rândul avocaților, procurorilor sau profesorilor universitari în domeniul dreptului.

(2) Poate deveni judecător al Curții Supreme de Justiție persoana care:

1) întrunește condițiile stabilite în art. 6 alin. (1), cu excepția lit. c), din Legea nr. 544/1995 cu privire la statutul judecătorului;

2) are cel puțin una din următoarele experiențe:

a) 8 ani efectiv lucrați în calitate de judecător;
b) 6 ani efectiv lucrați în calitate de judecător al Curții Constituționale sau al Curții Europene a Drepturilor Omului;

c) 10 ani efectiv lucrați în calitate de avocat, procuror sau profesor universitar în domeniul dreptului.

3) are calitățile și abilitățile profesionale necesare pentru a exercita funcția de judecător al Curții Supreme de Justiție, stabilite la alin. (3).

(3) Judecătorul Curții Supreme de Justiție este selectat de Consiliul Superior al Magistraturii în bază de merit, în urma unui concurs public. Candidații sunt apreciați în baza calităților și abilităților profesionale, inclusiv:

a) capacitatea de a înțelege și a analiza situațiile juridice complexe;
b) claritatea exprimării scrise și verbale;
c) abilitatea de a lucra în echipă și de a respecta opiniile colegilor, precum și de a le contesta și dezbate în mod constructiv;

d) abilitatea de a lucra în situații care implică stres și de a realiza sarcinile cu promptitudine;

e) experiența relevantă funcției;

f) viziunea privind rolul Curții Supreme de Justiție în dezvoltarea dreptului.

(4) Procedura de selectare a candidaților este stabilită de Consiliul Superior al Magistraturii.

(5) Judecătorul Curții Supreme de Justiție este propus spre numire de Consiliul Superior al Magistraturii și numit în funcție de Președintele Republicii Moldova în termen de 30 de zile de la primirea propunerii. Dacă este necesară o examinare suplimentară a dosarului candidatului sau a informației deținute de o autoritate publică despre candidatul respectiv, termenul poate fi prelungit cu 15 zile.

(6) Dacă există circumstanțe care confirmă incompatibilitatea candidatului cu funcția de judecător al Curții Supreme de Justiție sau de încălcare a procedurii de selectare, Președintele Republicii Moldova refuză motivat numirea și informează

Consiliul Superior al Magistraturii. La propunerea repetată, votată de cel puțin 2/3 din membrii Consiliului Superior al Magistraturii, Președintele Republicii Moldova emite decretul privind numirea în funcție a judecătorului Curții Supreme de Justiție.

(7) Judecătorul Curții Supreme de Justiție își începe activitatea din ziua indicată în decretul de numire în funcție.

Articolul 8. Plenul Curții Supreme de Justiție

(1) Plenul Curții Supreme de Justiție este compus din toți judecătorii Curții Supreme de Justiție. Ședințele Plenului Curții Supreme de Justiție sunt conduse de către Președintele Curții.

(2) Plenul Curții Supreme de Justiție se convoacă ori de câte ori este necesar, dar nu mai rar decât o dată în trimestru, în modul stabilit de Regulamentul Curții Supreme de Justiție. Plenul este convocat în ședințe extraordinare la inițiativa Președintelui Curții Supreme de Justiție sau la cererea a cel puțin 5 judecători ai Curții Supreme de Justiție.

(3) Plenul Curții Supreme de Justiție este deliberativ dacă la ședință participă cel puțin 2/3 din judecătorii Curții Supreme de Justiție aflați în exercițiul funcției. Plenul adoptă hotărâri cu votul majorității simple a judecătorilor prezenți, care sunt semnate de președintele ședinței.

(4) Plenul Curții Supreme de Justiție are următoarele atribuții:

- a) aprobă Regulamentul Curții Supreme de Justiție;
- b) aprobă organigrama secretariatului Curții Supreme de Justiție;
- c) la propunerea președintelui Curții, după caz, decide asupra specializării judecătorilor Curții Supreme de Justiție;
- d) stabilește anual componența completelor de judecată;
- e) numește în urma unui concurs public Jurisconsultul și Secretarul general al Curții Supreme de Justiție;
- f) aprobă proiectul bugetului și planul de activitate al Curții Supreme de Justiție;
- g) confirmă componența Consiliului Științific Consultativ;
- h) aprobă ghidurile cu privire la aplicarea legislației procesuale, la individualizarea pedepselor penale și a sancțiunilor contravenționale;
- i) solicită, la necesitate, Curții Europene a Drepturilor Omului emiterea unui aviz consultativ în chestiuni de principiu privind interpretarea sau aplicarea drepturilor și libertăților prevăzute în Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale sau de către protocoalele la aceasta;
- j) aprobă raportul anual de activitate al Curții Supreme de Justiție;
- k) are alte atribuții stabilite de lege și de Regulamentul Curții Supreme de Justiție.

(5) Plenul Curții Supreme de Justiție adoptă hotărârea privind solicitarea emiterii unui aviz consultativ în cazul prevăzut la alin. (4) lit. i) la propunerea completului de judecată, doar în legătură cu o cauză aflată în examinare, la orice etapă a judecării acesteia.

(6) Hotărârile Plenului Curții Supreme de Justiție cu privire la administrarea

instanței sunt obligatorii pentru toți judecătorii și angajații Curții Supreme de Justiție.

(7) Ședințele Plenului Curții Supreme de Justiție sunt publice. Plenul Curții Supreme de Justiție poate decide motivat ca ședința, sau o parte din ea, să se desfășoare în ședință închisă.

(8) Judecătorii participă la ședința Plenului Curții Supreme de Justiție în persoană sau, dacă acest lucru nu este posibil, prin intermediul mijloacelor electronice. Data și modul de desfășurare a ședinței se anunță pe pagina web oficială a Curții Supreme de Justiție cu cel puțin 7 zile înainte de desfășurarea acesteia, cu excepția ședințelor extraordinare, care pot fi anunțate în termene mai restrânse.

Articolul 9. Președintele și vicepreședintele Curții Supreme de Justiție

(1) Curtea Supremă de Justiție este condusă de un președinte, selectat de Consiliul Superior al Magistraturii în bază de merit din rândul judecătorilor săi.

(2) Plenul Curții Supreme de Justiție propune Consiliului Superior al Magistraturii candidații la funcția de președinte care, în urma votului secret, au obținut cel puțin 3 voturi.

(3) Modul de organizare a concursului și de selectare a candidaților este stabilit de Consiliul Superior al Magistraturii. Candidații sunt evaluați de către Consiliul Superior al Magistraturii în baza următoarelor criterii:

- a) capacitatea de a reprezenta eficient Curtea Supremă de Justiție;
- b) abilități de a conduce activitatea Curții Supreme de Justiție și de a coordona activitatea judecătorilor;
- c) viziunea privind îmbunătățirea activității Curții Supreme de Justiție.

(4) Președintele este numit în funcție pentru un mandat de 4 ani. Aceeași persoană poate fi președinte al Curții Supreme de Justiție cel mult 2 mandate.

(5) Președintele Curții Supreme de Justiție are următoarele atribuții:

- a) coordonează activitatea judecătorilor;
- b) coordonează activitatea Jurisconsultului și a Secretarului general al Curții Supreme de Justiție;
- c) reprezintă Curtea Supremă de Justiție în relațiile cu alte autorități și instituții publice din țară și de peste hotare;
- d) convoacă Plenul Curții Supreme de Justiție în modul stabilit la art. 8 alin. (2);

e) prezintă Plenului Curții Supreme de Justiție proiectul bugetului anual al Curții Supreme de Justiție;

f) asigură gestionarea finanțelor publice și administrarea patrimoniului public, în conformitate cu principiile bunei guvernări;

g) numește în funcție funcționarii publici, modifică, suspendă și încetează, în condițiile legii, raporturile de serviciu ale acestora, angajează, modifică, suspendă și încetează raporturile de muncă ale personalului contractual al secretariatului Curții Supreme de Justiție;

h) exercită alte atribuții prevăzute de prezenta lege și de Regulamentul Curții Supreme de Justiție.

(6) Prevederile alin. (2)-(4) se aplică în mod corespunzător și vicepreședintelui Curții Supreme de Justiție.

(7) Vicepreședintele exercită atribuțiile delegate de președinte în modul stabilit de Regulamentul Curții Supreme de Justiție. În cazul vacanței funcției de președinte al Curții Supreme de Justiție sau a lipsei motivate a acestuia, atribuțiile președintelui sunt exercitate de către vicepreședintele Curții Supreme de Justiție.

(8) În cazul lipsei sau vacanței funcției de președinte și de vicepreședinte al Curții Supreme de Justiție, atribuțiile președintelui Curții Supreme de Justiție sunt exercitate de către unul dintre judecătorii Curții Supreme de Justiție desemnat de Consiliul Superior al Magistraturii.

Articolul 10. Secretariatul Curții Supreme de Justiție

(1) Activitatea organizatorică și administrativă a Curții Supreme de Justiție este asigurată de secretariatul Curții Supreme de Justiție.

(2) Secretariatul Curții Supreme de Justiție este constituit din grefă și subdiviziunea administrativă. Structura, modul de funcționare și obligațiile secretariatului sunt stabilite în Regulamentul Curții Supreme de Justiție.

(3) Grefa Curții Supreme de Justiție asistă judecătorii la exercitarea funcțiilor acestora și include subdiviziuni ale asistenților judiciari și alte subdiviziuni responsabile de unificarea practicii judiciare. În grefă activează funcționari publici numiți în funcție pe criterii de profesionalism în conformitate cu Legea nr. 158/2008 cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public. Activitatea grefei este condusă de Jurisconsultul Curții Supreme de Justiției.

(4) Subdiviziunea administrativă asigură organizatoric funcționarea Curții Supreme de Justiție. În subdiviziunea administrativă activează funcționari publici numiți în funcție în conformitate cu Legea nr. 158/2008 cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public și personal contractual angajat în condițiile stabilite de legislația muncii. Activitatea subdiviziunii administrative este condusă de Secretarul general al Curții Supreme de Justiție.

(5) Statul de personal al Curții Supreme de Justiție este aprobat de plen, la propunerea Președintelui Curții Supreme de Justiție, în limita bugetului aprobat.

Articolul 11. Bugetul Curții Supreme de Justiție

Bugetul Curții Supreme de Justiție este parte integrantă a bugetului instanțelor judecătorești, care se elaborează și se administrează în conformitate cu principiile, regulile și procedurile prevăzute de Legea finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale nr.181/2014. Proiectul bugetului este transmis Consiliului Superior al Magistraturii după aprobare de către Plenul Curții Supreme de Justiție.

Capitolul III DISPOZIȚII FINALE ȘI TRANZITORII

Articolul 12. Dispoziții finale

(1) Prezenta lege intră în vigoare la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

(2) Asistenții judiciari și alți funcționari publici angajați în secretariatul Curții Supreme de Justiție vor fi evaluați și, după caz, reconfirmați în funcțiile nou-create în cadrul Curții Supreme de Justiție după reorganizare, conform prevederilor Legii nr.158/2008 cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public și Codului muncii nr. 154/2003.

Articolul 13. Dispoziții tranzitorii

(1) Consiliul Superior al Magistraturii:

a) în termen de 5 zile de la data intrării în vigoare a prezentei legi va anunța concurs pentru suplinirea funcțiilor vacante de judecător al Curții Supreme de Justiție. Dosarele candidaților vor fi depuse la Consiliul Superior al Magistraturii în termen de o lună de la data anunțării concursului;

b) în termen de 15 zile de la intrarea în vigoare a prezentei legi, adoptă regulamentul cu privire la selectarea judecătorilor Curții Supreme de Justiție.

(2) Curtea Supremă de Justiție:

a) în termen de 6 luni, de la intrarea în vigoare a prezentei legi, va propune Consiliului Superior al Magistraturii candidații pentru funcția de președinte și, respectiv, vicepreședinte al Curții Supreme de Justiție;

b) în termen de 8 luni, de la intrarea în vigoare a prezentei legi, va aproba Regulamentul Curții Supreme de Justiție, noua organigramă și statele de personal ale Curții Supreme de Justiție și va numi Jurisconsultul și Secretarul General al Curții.

(3) La data intrării în vigoare a prezentei legi, Legea nr. 789/1996 cu privire la Curtea Supremă de Justiție se abrogă.

PREȘEDINTELE PARLAMENTULUI